

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3040/2015. (II. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 26.B.7/2011/210. számú ítélete és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.344/2012/95. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Alkotmányjogi panaszában és kiegészítéseiben elsődlegesen annak megállapítását kéri, hogy a 2004. június 16-án történt meggyanúsítása a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 191. § (1) bekezdésében megfogalmazott kivételre tekintettel alaptörvény-ellenes, illetve ezzel összefüggésben kéri 2004. június 16-ra visszaható hatállyal annak kimondását, hogy az ellene lefolytatott büntetőeljárás megszűnt.
- [3] Másodlagosan kéri annak megállapítását, hogy az ügyész köteleességszegést követett el azzal, hogy a 2006. június 16-án lejárt abszolút nyomozási határidőre tekintettel, a Be. (2006. június 16-án hatályos) 190. § (1) bekezdés *i)* pontja alapján számára előírt nyomozást megszüntető határozatot elmulasztotta meghozni. Kéri továbbá az ügyészség kötelezését az elmulasztott határozat pótlására, ezzel az eljárás megszüntetésére.
- [4] Az indítványozó kéri, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg: a BH2004.402. számon kiadott eseti döntés alaptörvény-ellenes, mert önkényesen alkotta meg a kétéves abszolút nyomozási határidő letelte esetén beálló jogkövetkezmény elkerülése érdekében a vádemelési szakot, ez ugyanis lehetőséget teremt az ügyész számára a nyomozást megszüntető határozat meghozatalának elkerülésére. Ezzel kapcsolatban annak megállapítását kéri, hogy a büntetőeljárás

első szakasza az alapos gyanú közlésétől a vádemelésig tart, a második szakasza a vádemeléstől a jogerős ítéletig.

- [5] Az indítványozó kéri annak megállapítását is, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.344/2012/95. számú ítéletében alaptörvény-ellenesen alkalmazta az elkövetéskor hatályos, a BüntetőTörvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) helyett a BüntetőTörvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt (a továbbiakban: új Btk.) az 1995–2004. közötti cselekmények elbírálására.
- [6] Mindezekre tekintettel kéri a Fővárosi Törvényszék 26.B.7/2011/210. számú, illetve a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.344/2012/95. számú ítéletei megsemmisítését, és a fentiek alapján az eljárás megszüntetését, valamint a fenti kérelmeivel összefüggésben az ügyben 2004. június 16-át követően született minden határozat (ítélet, végzés), és intézkedés megsemmisítését.
- [7] Végezetül kéri, hogy a bíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdés alapján a jogerős döntés végrehajtását függessze fel, erre vonatkozóan kérelmet is benyújtott a Fővárosi Törvényszékhez. Az Alkotmánybíróságra 2014. április 24-én érkezett kérelmében az Abtv. 61. § (1) bekezdésre hivatkozva kéri, hogy az Alkotmánybíróság kötelezze a Fővárosi Törvényszéket a kifogásolt bírósági döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [8] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a fenti mulasztások és jogsértések miatt sérül az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése, 28. cikke, 29. cikk (1)–(2) bekezdése, az elkövetéskor hatályos Alkotmány több rendelkezése [2. § (1) bekezdése, 50. § (3) bekezdése, 51. § (1)–(3) bekezdése, 57. § (1) és (4) bekezdése], valamint az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. Cikke és 7. Cikk (1) bekezdése is.
- [9] 2.1. Az indítványozó különösen azt kifogásolja, hogy a nyomozóhatóság a Be. (2006. június 30-ig hatályos) 190. § (1) bekezdés *i*) pontjában rögzített két éves határidő ellenére azonos cselekmények vizsgálatára 2004. június 16-án újabb nyomozást indított ellene, annak ellenére, hogy a Pest Megyei Főügyészség Nf.2720/1997/53. számú határozatával az ellene jogosulatlan pénzügyi tevékenység vétsége, magánokirat-hamisítás vétsége, különösen nagy kárt okozó csalás büntette, valamint számviteli fegyelem megsértésének vétsége miatt folyó nyomozást megszüntette, a Legfőbb Ügyészség pedig

KF.5678/1997/21-I. számú határozatával a nyomozást megszüntető határozat ellen benyújtott panaszt elutasította.

- [10] Az indítványozó álláspontja szerint ügyében a nyomozásra nyitva álló határidő elteltére, mint kógens nyomozás megszüntetési okra tekintettel az eljárás vele szemben nem lett volna folytatható.
- [11] Álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való joga sérül azáltal, hogy a Fővárosi Főügyészség a Be. (2006. június 30-ig hatályos) 190. § (1) bekezdés *i*) pontjában előírt nyomozás megszüntetési kötelezettségét („szándékos joghátrány okozási céllal”) elmulasztotta. Erre vonatkozóan az eljárás során az indítványozó több alkalommal élt indítvánnyal, és kérte az eljárás azonnali megszüntetését, azonban elfogadható választ – szerinte – nem kapott. Sérelmesnek tartja az indítványozó, hogy az ügyész ellene 2006. június 16-ig – azaz a kétéves nyomozási határidő végéig – törvényi kötelezettsége ellenére nem emelt vádat, a nyomozás megszüntetésére sem került sor, és ezt a mulasztást nem pótolták, és nem is orvosolta a bíróság – sem az első, sem a megismételt eljárás során – sem. Mindez szerinte nem felel meg az Alkotmány és az Alaptörvény rendelkezéseinek, így a jogállamiság elvének [Alkotmány 2. § (1) bekezdés, Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés], az ügyészségre vonatkozó egyes rendelkezéseknek, így az Alkotmány 51. § (1)–(3) bekezdésének, továbbá az Alaptörvény 29. cikk (1)–(2) bekezdésének, az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésének.
- [12] Arra is hivatkozik, hogy a Be. 191. § (1) bekezdés kimondja, hogy a nyomozás megszüntetése – ha e törvény kivételt nem tesz – nem akadályozza annak, hogy ugyanabban az ügyben utóbb az eljárást folytassák. Álláspontja szerint az itt megjelölt kivétel nem más, mint a Be. 190. § (1) bekezdés *i*) pontja, azaz a nyomozási határidő lejárt. Erre tekintettel szerinte vele szemben az eljárás 2006. június 16. után nem lett volna folytatható.
- [13] Az indítványozó álláspontja indokolásaként megjelöli a Be. számos rendelkezését is, továbbá a Be.-hez fűzött miniszteri indokolásra is utal, melyek szerinte alátámasztják, hogy a büntetőeljárásnak egyrészt két szakasza van, a nyomozás és a bírósági eljárás, azaz a gyanúsítástól a vádemelésig tartó szakaszt egy szakaszként értelmezik, másrészt szerinte a nyomozás kétéves abszolút határidejének jelentőségét is több rendelkezés igazolja. Ilyennek tartja az indítványozó az ügyészségről és a rendőrségről szóló jogszabályokat is. Hivatkozik a 11/2003. (Ük.7.) LÜ utasításra is, amely az indítványozó szerint az ügyészeket és a nyomozóhatóságot a Be.-ben foglalt határidők betartására utasítja. Alkotmányjogi panaszában hivatkozik a 62/2006. (XI. 23.) AB határozatra is.

- [14] 2.2. A bíróságok eljárásával összefüggésben azt kifogásolja, hogy mind az elkövetéskor hatályos Alkotmány, mind az Alaptörvény rendelkezéseit sérti, hogy határozataikkal jóváhagyták az ügyészség törvényellenes eljárását. A kétéves nyomozási határidő lejártára vonatkozó indítványozói panaszokat a Fővárosi Törvényszék a BH2004.402. számú eseti döntésre hivatkozva utasította el, a nyomozási határidőnek ebben foglalt értelmezése azonban az indítványozó szerint az Alaptörvény B) cikkét, R) cikkét és 26. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét, valamint az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 50. § (3) bekezdését és 57. § (1) bekezdését is sérti. Álláspontja szerint a Be. 267. § (1) bekezdés j) pontjának megfelelően a bíróságnak meg kellett volna szüntetnie az eljárást arra tekintettel, hogy a vád nem törvényes, az ügyészség mulasztását azonban a bíróság (a Fővárosi Törvényszék, majd a Fővárosi Ítéltábla) figyelmen kívül hagyta.
- [15] A bírósági eljárást ezen túl több szempontból is sérelmesnek tartja az indítványozó, egyrészt azért, mert az indítványozó ugyanazon cselekményét az eljáró bíróságok egymástól eltérően különböző bűncselekménynek minősítették, másrészt a Fővárosi Ítéltábla az új Btk. alapján hozta meg ítéletét, annak ellenére, hogy mind a régi, mind pedig az új Btk. 2. §-a kimondja, hogy a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni, kivéve többek között akkor, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el. Az indítványozó szerint a Fővárosi Ítéltábla súlyos hátrányt okozott számára azzal, hogy nem az elkövetéskor hatályban volt régi Btk.-t alkalmazta, hanem az újat, ami rá nézve hátrányos helyzetet teremtett. Annak ellenére, hogy a legtöbb bűncselekmény büntetési tétele azonos a régi és az új Btk. szerint, az új Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetési tétel közép-mértékének alkalmazására kötelezi az eljáró bíróságot, ami kedvezőtlenebb az indítványozóra nézve, illetőleg az új Btk.-ban a pénzbüntetés napi tételének felső határa emelkedett a régi Btk.-ban foglaltakhoz képest (20 000 Ft-ról 500 000 Ft-ra), valamint az indítványozó terhére rótt bűncselekmény (csődbüntett) egyik tényállási eleme az indítványozó esetében hiányzott, elítélésére az új Btk. alapján mégis sor került. Törvénysértő módon alkalmazta szerinte az Ítéltábla a 2001–2003. évek cselekményeire a 2007-ben megalkotott „fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet” fogalmát is. Ezt ellentétesnek tartja az Alaptörvény B) cikkével, R) cikkével, XXIV. cikkével, XXVIII. cikk (4) bekezdésével, a korábban hatályos Alkotmány 57. § (1) és (4) bekezdése, valamint az Egyezmény 6. Cikkével és 7. Cikk (1) bekezdésével.

- [16] 2.3. Sérelmesnek tartja az indítványozó a BH2004.402. számú eseti döntést és a benne foglaltakat átvevő bírói gyakorlatot is, szerinte a nyomozás és a bírósági eljárás közé illesztett „vádemelési szak” az abszolút nyomozási határidő alkotmányellenes értelmezése, így sérti az Alkotmány 50. § (3) bekezdését, 57. § (1) bekezdését, és az Egyezmény 6. Cikkét. A vádemelési szak nem létező eljárási fogalom, az, hogy az ügyészség és a bíróságok a nyomozási határidő lejártára tekintettel előírt határozatot elmulasztják meghozni, és mulasztásukat a BH2004.402. számú eseti döntéssel igazolják, sérti az Alaptörvény XXIV. cikkét, valamint az Alkotmány fent is megjelölt §-ait.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz nem fogadható be az alábbiak szerint.
- [19] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja szerinti, illetve az Abtv. 27. §-a szerinti hatáskörére vonatkozó hivatkozást; az indítványozó megjelöli az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B] cikk (1) bekezdés, R cikk (2) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdés, 26. cikk (1) bekezdés, 28. cikk, 29. cikk (1)–(2) bekezdés]; megjelöli a Fővárosi Törvényszék 26.B.7/2011/210. számú és a Fővárosi Ítéletábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.344/2012/95. számú ítéleteit, mint amelyeket alaptörvény-ellenesnek tart; továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [20] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontjában foglalt követelményeket azonban az indítvány csak részben teljesíti. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben megfelelő indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, az indítványozó

előadja az alapjogi sérelem lényegét. Ezzel szemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésével, 26. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem ad elő arra vonatkozóan, hogy a kifogásolt ítéletek miért ellentétesek az Alaptörvény felsorolt rendelkezéseivel.

- [21] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésére, 26. cikk (1) bekezdésére alapított részében – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjára figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.
- [22] 3.2. Az indítványozó ellentétesnek tartja a bírósági ítéleteket az Alaptörvény 28. cikkével is. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben kimondta, hogy annak címzettjei a bíróságok, ez a cikk nem fogalmaz meg olyan jogot, amelyre alkotmányjogi panaszt lehetne alapítani. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel nem orvosolható” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}, megerősítette többek között: 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [7].
- [23] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt ebben a részében is visszautasította.
- [24] 3.3. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikkére, a jogállamiság sérelmére is hivatkozott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint alkotmányjogi panaszban a jogállamiságra való hivatkozásnak csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}; az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz esetében azonban ezek sérelme még elvi szinten sem merülhet fel, mivel ez a két kivételes esetkör a jogalkotás számára fogalmaz meg alkotmányos követelményeket {3033/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [7]–[8]}. Jelen alkotmányjogi panasz esetében – amelyet az Abtv. 27. §-ára alapított az indítványozó – az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni. Ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt ebben a részében is visszautasította.

- [25] 3.4. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, és 29. cikk (1)–(2) bekezdését, mint amelyeket a bírósági ítéletek sértenek. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése az Alaptörvény és a jogszabályok kötelező voltát deklarálja, a 29. cikk pedig az ügyészség feladat- és hatáskörére vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket. A felhívott alaptörvényi szakaszok címzettje tehát nem az indítványozó, ezek a rendelkezések nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre az előírásokra alapítani. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt ebben a részében is visszautasította.
- [26] 3.5. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a támadott bírósági határozatoknak az Egyezmény 6. Cikkébe, valamint 7. Cikk (1) bekezdésébe ütközését is állította. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése egyértelműen meghatározza azt a személyi kört, mely nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát kezdeményezheti, az indítványozó azonban nem rendelkezik erre vonatkozóan indítványozói jogosultsággal. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt – mint nem jogosulttól származót – ebben a részében az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c*) pontja alapján visszautasította.
- [27] 3.6. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte a terhére rótt cselekmények elkövetésekor hatályban volt Alkotmány azon rendelkezéseit, melyeket szerinte a kifogásolt bírói döntések sértenek. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja pedig kimondja, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. A hatályon kívül helyezett Alkotmánnyal való összhang vizsgálatára tehát – hatáskör hiányában – az Alkotmánybíróságnak nincsen módja. Erre tekintettel az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ebben a részében is visszautasította.
- [28] 3.7. Az indítványozó alkotmányjogi panasza 2014. június 10-én érkezett kiegészítése mellékleteként felsorolja azokat a büntetőeljárás során született határozatokat és végzéseket is, amelyek alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kéri.

[29] Az Alkotmánybíróság ezekkel a határozatokkal és végzésekkel összefüggésben megállapította, hogy ezek nem tekinthetők az adott büntető ügyet érdemben lezáró végső döntésnek, hanem jellemzően kényszerintézkedés tárgyában hozott (azt elrendelő, vagy meghosszabbító) végzésekről van szó.

[30] Az Alkotmánybíróság a 3002/2014. (I. 24.) AB végzésben a következőket állapította meg: „A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) nem tartalmazza az »érdemi döntés« fogalmat. A Be. XI. fejezete, a bírósági eljárás általános szabályai között rendelkezik a büntetőeljárás során hozható határozatokról, amelyeknek két típusát különbözteti meg: az ügydöntő és a nem ügydöntő határozatot.

A törvény és a szakirodalom értelmezése alapján az ügydöntő határozat olyan határozat, amelyben a bíróság a vádról határoz, és a büntetőjogi főkérdésről, azaz a vádlott bűnösségéről foglal állást [Be. 257. § (1) bekezdés, Be. XIII. fejezet II. cím]. Az ügydöntő határozatokhoz jogerőhatás fűződik. Ügydöntő határozatnak minősül a felmentő és a bűnösséget megállapító ítélet. Az ítélet mellett ügydöntő határozatok a végzések közül a tárgyalás mellőzésével hozott végzés és az eljárás megszüntetéséről rendelkező végzés. Az ügydöntő végzések azonban eltérő természetűek, mert a megszüntető végzés nem tartalmaz a terhelt büntetőjogi felelősségéről szóló tartalmi döntést, a tárgyalás mellőzésével hozott végzésre pedig az ítéletre vonatkozó rendelkezések a megfelelő eltérésekkel irányadók [Be. 544. § (3) bekezdés és 547. § (3) bekezdés].

A határozatok másik típusa, a nem ügydöntő határozatok egyéb kérdéseket érintenek, és nem jelentik az eljárás végleges lezárását. Ilyen nem ügydöntő határozatok lehetnek a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos döntések, az áttétel, az eljárás felfüggesztése vagy a pervezető végzések. Bár a Be. nem tartalmazza az »érdemi határozat« kifejezést, a pervezető végzéseket úgy határozza meg, mint az ügy bíróságra érkezését követően az ügy menetét megállapító, az eljárási cselekmény előkészítésére irányuló vagy végrehajtása érdekében tett, de nem az ügy érdeméről rendelkező határozatok [Be. 260. § (1) bekezdés].

Mindezek alapján a Be. szabályainak együttes értelmezéséből az következik, hogy az ügy érdeméről szóló döntésnek elsősorban azon határozatok tekinthetők, amelyek a büntetőjogi főkérdés, a vád tartalmi elbírálásáról szólnak. Az ügy érdeméről rendelkező határozatok köre azonban nem feltétlenül esik egybe az ügydöntő határozatok fogalmával. Az ügydöntő végzések ugyanis »érdemben« lezárják a büntetőeljárást, jogerőre képesek, azonban a büntetőjogi felelősség tekintetében nem tartalmazzák az ítéletben foglaltakkal egyenértékű tartalmú döntést, így nem minősülnek az ügy érdemében hozott határozatnak.

Az Alkotmánybíróság ezt követően a Be. és az Abtv. szabályainak összevetésével értelmezte, hogy a büntetőeljárásban hozott határozatok közül melyek azok, amelyek alkotmányjogi értelemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek.

Az Abtv. rendszertani értelmezéséből – a jogalkotói szándékra is tekintettel – az következik, hogy a jelenlegi jogszabályi környezetben az eljárás folyamán hozott bírósági határozatokkal szemben nincs lehetőség alkotmányjogi panasz benyújtására. Alkotmányjogi panasz keretében kizárólag az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Abtv. 27. § első fordulata szerinti érdemi döntés, így alkotmányjogi panasz tárgya lehet a büntetőeljárásban hozott döntések közül a vád tartalmi elbírálásáról, illetve a büntetőjogi felelősségről szóló határozat, azaz az ügydöntő határozatok közül a bűnösséget megállapító és a felmentő ítélet. Az ügydöntő végzések – a tárgyalás mellőzésével hozott végzés és az eljárást megszüntető végzés – nem tekinthetők az Abtv. szerinti érdemi döntésnek, azonban ezek a határozatok is vizsgálhatók alkotmányjogi panasz keretében, mert megfeleltethetők az Abtv. 27. § második fordulatának, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek.

Ez alapján megállapítható, hogy bár az Abtv. és a Be. dogmatikailag eltérő kifejezéseket használ, és az Abtv. szerinti érdemi döntés nem esik egybe az ügydöntő határozatok fogalmával, az Abtv. 27. § első és második fordulata alapján alkotmányjogi panasz keretében valamennyi ügydöntő határozat – az ítélet és az ügydöntő végzés – alkotmányossági vizsgálatára van lehetőség.” (Indokolás [15]–[22])

- [31] Az Alkotmánybíróság 3036/2013. (II. 12.) AB végzésében visszautasította egy előzetes letartóztatással szemben benyújtott alkotmányjogi panasz befogadását arra hivatkozással, hogy az nem az adott büntető ügyet érdemben lezáró végső döntés, ezért az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt követelményeknek. {Indokolás [5]–[7]}
- [32] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 27. §-ában megfogalmazott követelménynek, és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.
- [33] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a tisztességes eljárást kifogásoló részében [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés] a befogadhatóság formai feltételeinek megfelel,

és a formai követelményeknek megfelelő indítványrész tekintetében – a befogadhatóság tartalmi követelményeinek vizsgálata körében – az alábbi következtetésre jutott.

- [34] 4.1. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, alkotmányjogi panaszát a Fővárosi Ítéltábla másodfokú, jogerős ítélete ellen terjesztette elő, további jogorvoslat nincsen számára biztosítva; továbbá az alkotmánybíróági eljárás alapjául szolgáló ügyben terheltként szerepelt, ezért az Abtv. 27. §-a, és az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak és érintettnek tekinthető, az alábbi kiegészítéssel.
- [35] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a BH2004. 402. számú eseti döntés alaptörvény-ellenességét állította, mert az eljáró bíróság ítéletében hivatkozik rá, és ennek felhasználásával jut – az indítványozó szerint – téves következtetésre a büntetőeljárás szakaszait illetően. Ezzel összefüggésben kéri annak kimondását, hogy a büntetőeljárás első szakasza az alapos gyanú közlésétől a vádemelésig tart, a második szakasza a vádemeléstől a jogerős ítéletig.
- [36] Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának egyik (kógens) feltétele az ügyben való személyes érintettség. A jelen esetben a BH2004.402. számú eseti döntés tekintetében ez a feltétel az indítványozónál nem áll fenn.
- [37] A büntetőeljárás szakaszaival kapcsolatos kérelem tekintetében utal az Alkotmánybíróság arra, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esetén. A bírósági joggyakorlat tartalmának (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban nem rendelkezik hatáskörrel. Ezért az Alkotmánybíróság a BH.2004.402. számú eseti döntéssel és ezzel összefüggésben a büntetőeljárás szakaszaival kapcsolatos indítványrészét az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [38] 4.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.

- [39] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a tisztességes eljáráshoz való jogát több szempontból is sértőnek tartotta a támadott bírósági ítéleteket, valamint az ügyészség eljárását (mulasztását).
- [40] 4.2.1. A panaszos előadja, hogy a bíróság előtt több alkalommal indítványozta a büntetőeljárás megszüntetését, mivel szerinte az ügyészség szándékosan elmulasztotta a Be. 2006. június 16. napján hatályos 190. § (1) bekezdés *i*) pontjában a nyomozás kétéves határidejének lejárta esetére az ügyész számára kötelezően előírt megszüntető határozatot meghozni, így szerinte a vád nem volt törvényes. Alkotmányjogi panaszában az ügyészség mulasztásának megállapítását, az ügyészség nyomozás megszüntető határozat meghozatalára kötelezését kérte.
- [41] Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban megállapította, hogy az indítvány a hatáskörébe tartozó kérelmet nem tartalmaz. Az Alaptörvény 24. cikkének megfelelően az Alkotmánybíróság mint az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, többek között az Alaptörvénnyel való összhang szempontjából megvizsgálja az elfogadott, de ki nem hirdetett törvényeket; az egyedi ügyben alkalmazandó vagy alkalmazott jogszabályt; illetőleg alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntést. Ezen túl meghatározott jogosulti kör kezdeményezésére vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését. Az Alkotmánybíróságnak azonban nincsen módja arra, hogy az ügyészséget (konkrétan: a Fővárosi Főügyészséget) meghatározott tartalmú határozat meghozatalára kötelezze, illetve a büntetőeljárás megszűnését megállapítsa.
- [42] Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – hatáskör hiányában – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján visszautasította.
- [43] 4.2.2. A tisztességes eljáráshoz való jogát sértőnek tartja – a fentiekén túl – az indítványozó azt, hogy az eljáró bíróság az elkövetéskor hatályos régi Btk. helyett az új Btk. rendelkezéseit alkalmazta.
- [44] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mind a régi, mind az új Btk. 2. §-a szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban levő büntető törvény szerint kell elbírálni, kivéve, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban levő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, ebben az esetben az új büntető törvényt kell alkalmazni.
- [45] A Fővárosi Ítéltábla ítéletében hosszasan foglalkozott az alkalmazandó jogszabályok kérdésével, így (valamennyi vádlott esetében) összevetette az egyes bűncselekmények büntetési tételeit, és mind a cselekmények minősítése, mind a büntetés kiszabása körében arra a következtetésre jutott, hogy az új Btk.

alkalmazása kedvezőbb elbírálást eredményez a vádlottakra – köztük az indítványozóra – nézve.

- [46] Kimondta azt is, hogy a büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság az elkövetett bűncselekmények tárgyi súlyát és az egyes elkövetők abban betöltött szerepét, magatartását nem megfelelően értékelte, és ez indokolta a valamenynyí vádlott esetében a büntetés súlyosítását, több esetben a büntetési nem, illetve a büntetés tartama megváltozását. Vagyis – az indítványozó állításával ellentétben – nem a középérték alkalmazása és a pénzbüntetés napi tétele felső határának változása vezetett a súlyosabb büntetés kiszabásához.
- [47] Az Alkotmánybíróság ezzel az indítványrészrel összefüggésben ismételten rámutat arra: az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esetén. A bírói döntés irányának, önmagában a bírósági joggyakorlat tartalmának (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban nem rendelkezik hatáskörrel. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {erről lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}.
- [48] Mindezek alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, az Alkotmánybíróság nem veheti át az igazságszolgáltatás szerepét és nem jogosult egy – a bírói mérlegelés körébe tartozó – egyébként jogerősen elbírált ügyben további jogorvoslati fórumként eljárni. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján ebben a részében is visszautasította.
- [49] 5. Az indítványozó kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztésére.

- [50] Az Abtv. 61. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, ha az alkotmánybírósági eljárás várható tartamára vagy a várható döntésre tekintettel, vagy súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében, vagy más fontos okból indokolt, és a bíróság az 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel.
- [51] Mivel jelen ügyben az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, az Abtv. 61. § (1) bekezdés alapján nem látta indokoltnak a bíróság felhívását a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztésére sem, így az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt ebben a részében is visszautasította.

Budapest, 2015. február 10.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
megbízott tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/671/2014.

